

או שה ואחר כך טבחו או מכרו] **דקיצי** [שערכם קצוב וידוע] ואין צריך שומא מיוחדת **נעבד שליחותייהו!** (5) והא קיימא לן: אין דנין "דיני קנסות" בכבל! ?

אמרי [תירצו] בני הישיבה: **כי קא עבדינן שליחותייהו — בממונא, בקנסא לא עבדינן שליחותייהו, ותשלומי כפל, ארבעה וחמישה תשלום "קנס" הן ולא "ממון"**.

ומקשינן: נזקי **אדם באדם** וכן (6) תשלום "פגם" באונס ומפתה [כמה ירד ערכה של הנערה על ידי שהפכה מ"בתולה" ל"בעולה" (7)] **דממונא** (8) **הוא נעבד שליחותייהו!**?

שהוא חייב, אין לנתבע שום חיוב [ואפילו לצאת ידי שמים — תוספות כתובות לג ב ד"ה לאו]. אם כן, איך יוכלו דיניי בבל לחייב תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמישה, הרי אין כאן פסק בית דין שיצור את חיובו של הגנב! ?

וב"קובץ שיעורים" [ב יג] כתב שבאמת חיוב קנס חל עליו תיכף משהזיק כמו בממון, והא דבלא פסק בית דין אינו משלם, הא משום שאין תשלומי קנס אלא על ידי כפיית בית דין [או כפיה של עבד איניש דינא לנפשיה ראה בעמוד א הערה 27 בשם הרא"ש. וכן כתב ב"שערי יושר" ז כא ד"ה ונראה].

ולפי מה שהובא לעיל בשם הגרנ"ט ד"שליחותייהו קעבדינן" לא הוי דין כפייה בעלמא כשוטרים, אלא דין "בית דין" גמור יש להם, אתי שפיר בלאו הכי.

6. כך היא גירסת הב"ח, ראה להלן בהערות.

7. כתב רש"י: דאומדים כמה אדם רוצה ליתן בין שפחה בתולה לבעולה להשיאה לעבדו שיש לו קורת רוח ממנו. ואין אומדים דבר זה בבת חורין כמו שאין אומדים כל "נזק" בבן חורין.

אמרי [שאלו] בני הישיבה: **שור בשור ושור באדם נמי לא קים לן בגויה, שהרי צריך לשום את הנזק בשוק.**

אלא שאתה אומר: אין קושי להעריך את הנזק, כי פוק חזי [צא לשוק ותראה] **בכמה** (3) [ב"ח] **מזדבני תורא בשוקא.**

אם כן, בנזקי **אדם באדם ואדם בשור נמי, פוק חזי בכמה מזדבני עבדי בשוקא, ואמאי אין גובין אותו בכבל! ?** (4)

ועוד תיקשי: אם בכל דבר שערכו ידוע עבדינן שליחותייהו, אם כן, **תשלום כפל** [דגנב] **ותשלום ארבעה וחמישה** [בגונב שור

עיון גדול בשומא, הוי כאילו הוא מילי דשררה, לכן לא עבדינן שליחותייהו — על פי "פרישה". [סימן א ס"ק ד ד"ה וכתב הרמב"ם] וראה לעיל בהערה בשם הר"ן.

3. ב"ח.

4. בפשוטו קושיא זו מתייחסת גם למעשה דההוא תורא דאלס ידיה דינוקא, אמאי אין דנים בכבל [בלא תפיסה], מאי שנא מנזקי שור.

אם כן יש לדייק מכאן ששמין אותו כעבד, היינו כעבד כנעני, כי אם תאמר עברי, הרי בזמן הזה [שאיין היובל נוהג] אין דין עבד עברי נוהג, ואיך אמרו כאן פוק חזי היכא מזדבני עבדי בשוקא! ?! משמע דבעבד כנעני שיימינן, ודין עבד כנעני נוהג אף בזמן הזה — וראה בהערה לקמן.

5. קושיית הגמרא צריכה ביאור: הרי חיוב "קנס" אינו דומה לחיוב "ממון", כי בממון החיוב חל בלא בית דין והדיינים אינם אלא מבררים את האמת, וכופים את החייב לשלם את חובו, אבל בקנס, כל עוד שלא פסקו בית הדין